

Quinzenari defensor dels interessos morals i materials d'Artá i sa comarca

Redacció i Administració
 Quatre Cantons, 3

PREUS
 Espanya: Trimestre 0'75 Ptas.
 Any. 3'00 »
 Doble
 Se paga a la bastreta

Dels treballs publicats ne son responsables els autors
N'os tornen els originals

Any III Artá, (Mallorca) 20 de Març de 1919 Núm. 65

De l'enquesta

Opinió de D. Llorens Garcias

Com recordaran els nostros lectors quant anunciarem l'enquesta, sobre qüestions administratives de la nostra vila, diguerem que no sols admestriem i serien publicades les opinions que aniríem a cercar a les persones més eficaces dins l'administració política de la vila, sinó que rebriem també amb especial gust les que per escrit nos fossen enviades per tots els qui sense esser interviuats se despassen per convidats i volguessen apuntar les solucions que creguin hermoses pels problemes que afecten a la nostra vila municipal.

Una de les primeres que varen respondre fou el nostre amic i redactor D. Llorens Garcias, farmacéutic, i hem volgut que en el número present ocupés aquesta el lloc que hi mereix. Totom sab qui és el farmacéutic Garcias, de l'activitat, combativa i patriotisme del qual nos veda parlar de la nostra amistat.

Mat aquí, idó, sense més preambuls la seua opinió:

Amic Ferrer: Me plau contestar an el *Questionari* publicat en el núm. 52 de LLEVANT perquè consider que es de vere necessitat, que tot-hom que se preocupa del moviment del mon acudescui a donar remeiu per la curació dels mals que corcan els pobles per donar forga a les organitzacions que per no haver nascut dins un ambient propici tenen una vida anémica que fa preveure la seva esterilitat precursora de la mort. Així idó posant fil a l'agulla deixa que t'exposi, per si ho trobes, donar-ho an el públic lo que en infinitat de converses, te som anat diguent en el transcurs de la nostra amistat.

A Artá tot está per fer amb aquest tot vell dir, les millors que el progrés i la civilització han cregut necessaries pel desenvollop moral i material dels pobles, i si bé es veritat que s'han fet reformes, no se pot negar que moltes estan sense acabar i no han obeit a un pla veritablement acienyat de lo necessari per a la vida pública; no hi ha l'ordre que deu presidir les coses, que les lliga unes amb les altres i totes amb els homes, ordre que es el que posa digna coronament a l'obra.

No és que lo no apróvi i aplaudesqui lo fet, sobre tot en el bon desitx del fer, pero

si miram enrera veurem que hem perdut un temps preciós, no hem fet tot lo que haguesim pogut fer i nos trobarem un pigmeus comparats an els pobles (no de Mallorca) qui nos van devant en cultura social, económic i política els quals nos senyalen un ample camí perque seguiguem les seues petjades.

Així idó, subjectantme més a les preguntes del *Questionari* te diré: que el primer problema dels pobles es el de l'educació i educació integral, sense distinció d'estaments. Ningu sent an el nostre poble, la necessitat de l'educació perque la política de contentament l'ha destruïda fins en sos fonaments, i perque ella falta, ningu se preocupa de complir els devers inherents a la condició humana.

per aixó, crec que s'ha d'investir resoltament, comensant per crear vida municipal, robustina el principi d'autoritat (quant aquesta existexi) sacrificantse les persones qui per la seva posició i capacitat puguin desempeñar carrecs públics, millor que sacrificarse, anar voluntariament a acupar el seu lloc en l'avanguardia de renovació ja que una de les obligacions del homo es treballar en bé dels seus semblants, dels seus vehinats. Hem de pensar que el mon fa via i que a la onada revolucionaria que l'invaden, sols si pot oposar una barrera de justícia.

Tenguent vida municipal, que vol dir, tenir homes capasses i sobre tot amb voluntat per fer anar envant el poble, tot lo demás vehdrá i mes prest de lo que porem imaginar. L'homo sent mes necessitats tant com mes te un benestar, i en el nostre cas, les necessitats son les reformes i el benestar el dona el moviment acencional de les coses comunals. L'aspiració humana quant está ben encaminada l'intel·ligencia es la perfecció.

Idó bé, per encaminar l'intel·ligencia i conseguir aquesta perfecció, cal tenir bones escoles perque elles son la fàbrica dels homos de demá. Al dir bones escoles, entenguis bé, me referesc an el complexo de l'escola; el mestre i l'edifici.

El mestre... ¡Oh els mestres! Els pobles tenen els mestres que volen i no hi ha excusa de dir que l'Estat així o l'Estat allí, que la seua mala organització es la causa d'aquesta serie d'interinitats que hem tenguda i tenim, i que forsosament fan esteril l'obra de l'escola. Si els pobles volen, molt poren fer per suplir les deficiències de l'organització de l'Estat, així veim que a S. Juan volgueren

bon mestre i el tenen. S'ha de tenir en conte que els mestres, com els altres homos, treballen i protegint els bons, i fent el buit an els poc devots de complir els seus deures, crec que qualca benefici se conseguiria.

Peró el mestre te el seu complement en l'edifici escola i Artá no te avui cap lloc que pugui satisfes les nostres necessitats. L'edifici o edificis per lo tant s'han de fer, es urgent el ferlos i es perdre un temps preciós l'esperar que l'Estat, aquest Estat decrepit i corcat qui de cada dia mos enfonsa en la ruina fassi els edificis.

L'Ajuntament les ha de fer, treguent de l'Estat tot lo que pugui, procurant que no quepi entreells cap llas, qui concreti la llibertat del Municipi; si se concedís l'autonomia el camí ubert als municipis facilitaria en gran manera la resolució del problema, el camp a on se desaurollaria la vida municipal, seria mes ampla, mes assaonat.

L'edifici s'ha de fer a fora vila; així está practicat a les nacions mes cultes del mon fins an els seus pobles mes petits, perque, no es sols el problema de l'aire el que s'ha de resoldre a l'escola, l'escola es un tot orgánic que necessita la major suma de independència, la qual sols se pot conseguir amb el seu aïllement, que es el qui dona la quietut necessaria pel treball.

El pla de l'edifici l'ha de fer un tecnic i no hi poren faltar patis ni jardins... ¿Es que no s'han de cultivar els sentiments dels nins? I l'estética i l'art educan l'esperit.

El solar, qualsevol de fora vila gran i ben orientat, perque la calor i la llum no poren deixarse de tenir en conte; si se pogues tenir en conta; si se pogues comprar a Sa Costa, no hi ha dupte que es el millor per lo ben orientat, aïllat i proxima a nel primer centre espiritual, l'esglesia, ¿que ha de costar molt? No valdrá mes que cap de dins la vila.

També es necessari resoldre el problema higiénic, del qual son ramificacions secundaries les aspersions i pahisses etc, comensant per les aigües, banyes i netes i els rentedors. Per les primeres cal de comensar pel cap, el lloc a on han de depositarse que podria esser, i aixó se te practicat a altres bandes, un sistema o sense de pous o safretxos a on desemboca la clavaguera colectora i en els quals l'aigo se despreu per decantació de les materies sólides, sortint des o manco clara per l'altre extrem per a ar a regar a les terres veinades; quins propietaris les pagarien a bon preu, i treguent de tanta tant les ma-

teries solides que també serien un bon ingrés pel Municipi

Intimement relacionat amb la claveguera, està lo de sobre quins materials hi han de anar, ja que avuy hi ha certes restriccions que perjudiquen l'higiene de moltes cases. A la claveguera hi han de pore anar els escusats i la claveguera s'ha de poder fer neta per lo cual se necessita un deposit amb aigo sufficient per arrastrar les materies solides que quedin aturades i que podrien constituir focus d'infecció. A les clavegueres principals hi han d'anar les branques secundaries, les branques secundaries, les quals se podrien fer entre els veïnats i l'Ajuntament sanetjant d'aquesta manera el poble.

Per les aigos netes tenim el projecte *Sastre* que sembla resol la qüestió emperó es de molt de cost i no se pot envestir tot d'una, per lo tant i mirant sempre de cap a la seua realització, seria convenient establir a l'estiu un torn perque tot el poble pogués estar servit, de cap manera atendria, com s'ha fet fins ara, a certes reclamacions, aixó si seria inflexible amb els abusos. L'ingrés que té l'Ajuntament pel concepte d'aigos es importantíssim i no convé de cap manera exposarse a la seua perduda, ja que si se segueix com fins ara, es casi segur que tots els particulars acabaran per tellar les canyeres. Mes convenient crec que es el torn, donant únicament per complir les necessitats mes urgents de les families, mai per usos agricols ni industrials.

Els rentadors, necessiten també reformar radicalment; el sistema de les piques individuals es el mes nig'enic, i no's per calcular els contagis que hi ha per medi de les aigos dels rentadors! S'haurien de fer nous, a lloc en que l'aigo pogués desaparixer tot-duna i no tendriem la fabrica d'essencies del camí del Recó. No aniria malament ferne uns altres, tal vegada per N'Argonyana hi hauria aigo abastament Al entretant canviaria l'aigo de les piques actuals, cada dia a l'hivern i a l'estiu, no hi deixeria rentar dos de seguits i si no hi pot anar mes aigo les umpliria dos dies a la setmana buidantlos el vespre. Sostituint la calçada actual per tuberia, se gonyaria mes de la mitat d'aigo, que se pert per evaporació i filtracions.

—El posar ordre en l'aigo no es problema mes que de voluntat i la mida es extremadament higienica.

En quant a altres servicis publicos, hi ha un solar capás per atendre a molts d'ells; es el solar de la Sala; allá comensaria per fer la Sala decent i separat de la Sala a l'altre carrer hi faria Estació telegráfica, Jutjat i habitacions pel mestres levant aixi algunes rendas que amb el temps sirien bons ingresos pel municipi.

La carniceria i pescateria estan molt malament: respecte a la primera he de dir amb elogi dels carnicers que han demostrat tenir arrelada la virtut de la paciència, sols aquesta o una necessitat extremada dona explicació del sacrifici que representa l'estar tot l'hivern a nel mal temps i es molt poc humana l'exigir tant de temps aquest sacrifici. En aquest moment se m'ocurreix qu: els trasts del carrer de la Pureza sirien el lloc mes apropiat per carniceria, pescateria i plassa, i perque no? El punt es centric, te surtida a dos carrers i pel lloc que ocupa tendria aigo abastament per la netedad nessesaria en aquets llocs.

Una de les coses que donen mes sensació d'importancia es el trist espectacle del exemplar ent d'Artá, sol e tot en els seus derrers establiments Sempre l'imprevisió; els carrers no shan de senyar mirant la conveniencia del propietari, s'ha de senyar mirant la nostra historia, mirant el demá per lo cual es precis tenir un pla d'urbanizació de les

afores de la vila. I ja que parl d'urbanizació també convendria senyalar un minim d'alsada a les cases noves i un minim d'obertura a les finestres.

J la beneficencia? Lamb' hi ha molt per fer, jo crec que seria convenient crear a l'Hospital de Sta Rosa una renda vitalicia la qual permetes complir de ple la seva misió d'hospital i refugi. Les dues coses son convenientíssimes la primera per porer obligar en eis pobres a estar allá malalts i treuerlos dels focus que moltes vegades tenen a caseva; i lo segon per aquelles persones que no tenen familia estan destinades a viure malament i morir també a sa miseria. Les monjes hi guanyarien, les podrien ajudar les families dels interessats. Per aquesta i altres coses es necessari fer els respectius retglements el dia qua se vagin a resoldre.

En quant a altres petits problemes la voluntat i la previsió son les qui les han de resoldre; Alumbrat, carrers la plassa nova del ferrocarril, festes, canals de las taulades, etz. etz.

Demanes a n a quins medis economicos apelaria per fer tot aixó? Idó bé. Jo crec que els ingresos ordinaris repartits lo mes justament posible, reforzats amb altres arbitris, alguns dels quals no per esser petits s'han de despreciar, com per exemple un tant per cent demunt els productes d'exportació, un impost demunt canals i aubellons qui van al carrer; un altre demunt tot lo qui ocupa lloc en la via pública, portes, persianes, belcons i sacs i altres objectes de reclam i en eis qui d,una manera sistemática fan feine enmig del carrer; demunt les finestres que no fassin mida higienica, etz. etz. l'engranatje tributari es molt complicat i es el qui requereix un estudi mes a fons.

De un emprestit, com mes hi pens manco en som partidari. Eis dobbés s'han de tornar i s'ha de pagar l'interés, per tornarios s'ha de sebre com i aquest com, mos resol el problema casi dins el mateix temps. Eis mes, i amb aquesta vaig a acabar: si se concedeix l'autonomia, per lo cual tots haurien de treballar un poc mes de lo que heufelicit la situació del municipi sira mes desahogada i enconsequencia hi haurá mejor llibertat de moviments. Amb una paraula, se volgué un Corté i se té, se volgueren clavegueres i se tenen si be incompletes, se volgueren camins i s'han conseguit, per lo tant tenguent un pla raonat de les grans millores, amb voluntat totes s'e aniran fent.

El procés de la vida

Fa uns mesos, vegí els camps enllestits pel conreu preparador de la sembrada; després, vegí els sembradors: Tot era al darull per les contrades. Voleiaven les embostes de gra com volves lluminoses... la vida s'escampava arreu. Després torní a veure els camps: solitud i silenci. I em deia un amic que ignorava el procés de la vida:—¿Pero, qué fan els pagesos? Gandulegen?— Oh, no! La llavor germina en la quietut i en el repós; els misteris de la facunditat exigeixen calma i serinitat. Després tornarà la fressa i el treball; després, els grans servents de la vida compliran la santa missió la tasca vindrá.

—¿veus?—li deia ahir tot passejant pels camps que ja cobreix una catifa verda que s'estremeix, molla de rosada, el bes del vent.—¿veus? Ja ve la dors. Tot será fressa i treball en eis camps fecunds. El gra ha germinat, creixerá la tija, i vindrá l'espiga i la segada i el batre, i rodaranlles moles del molí, i cauran la farina i el segó com cascades blanques i dauran i el pa es courá en la calde

del forn i rossejará, després, flairós i daurat, en les enfilles. Nò temis, amic, ni defalleixis per uns dies de calma: tot gra germina dins la terra pròvida, i la collita, volent Déu, es segura.

—:(—:—

Tota vida te aquest procés en l'home, en el blat. en les idees. Tot procés té el seu temps.

No trigarem a veure com tot floreix, com tot grana, com ve la collita.

Prepareu-vos, conreadors; la tasca s'acosta i a tots ens crida.

La primavera no es lluny: la vida truca a les portes. Ha germinat en la gran calma d'uns dies: penseu en la collita.

POL

Mes de So'n Servera

Es el cas que noltros, abaix-firmants, som una homos que de veritat estimam el nostro poble i donariem un ull de la cara per lograr el seu enaltiment i dignificacio morals. Ens anima com si diguessim un esperit quixotesco i quixotentjant quixotetjant, ens encontrarem, ens coneguerem, ens coneguerem i aplagarem, i desde les horas el nostro viure es plorar roi seguit, per una jovintud ignorant i deseducada que va creixent entre mix de noltros, deplorar prevaricacions i abdicacions d'unes idees i unes costums inimitables per unes altres que's diuen modernes pero que veritablement son atrassades i augurarli-hi per endemá, a ne's nostro emmalmat poble, un pervindra tenebrós i abominable, i an el mateix temps, pregar a Déu que hi posi la má i adobi una cosa tan espanyada, i tirar plans, noltros mateixos, i combillar programes d'acció per un resurgiment eficas i salvador; plans i programes que se queden en projecte, perque desgraciadament noltros som veis i ronyosos, i a no esser pel condeygero que ens sosten, ha ja temps que hauriem caiguts desplomats dins sa fossa; i Temps era aquell... que Marta filavall.

Per aixó; aquell dia en que asseguts a un ull de sol, dins el corral, ens portaven per novel·la lo de «Cultura serverense» aquell dia no cal duptar que tornarem vint anys joves, verem en «Cultura» un cap de corda tirat a nostres ideals ja proxims a naufragar de tot cor alabarem el projecte, i verem a s'entrellum un poble model·lo: religiós, educat, pacific, ben administrat, un poble que Déu es respectat que no blasfemat, es victoriat, sa virtut enlairada.

—Una altra iniciativa tenim avuy per alabar: Entre noltros va cundint ja s'abandonen de ses grans poblacions i els nins del nostro poble assemblen animalets, fora s'animalets. Pobres angels, ells no tenen la culpa i paguen els plats romptits!... Però veritablement fan llástima: van bruts molts d'ells; quant toquen mitx-dia no se treuen el capell pinten en carbó per ses parets, no saben besar sa má a ne'l Sr. Rector quant passa, no saben treuer-sé es capell devant el mestre o el mestre, compixen ses portes, n'hi ha que batuen ja en el nom de Déu, altres, ¡Desgraciats! no saben el Pare-nostro, amb una paraula, se coneix que mai han entrat dins una escola. I es que ningú se cuida d'ells i, com arbres joves sense politxó, creixen torts i bonyerruts i treven tanyades malsanes e inconvenients que ningú se cuida de aixar-mar-los.

Dons ¡oh ditxa gran! el Sr. Bisbe ens ha enviats dos Vicaris joves i, en les poques

setmanes que hi ha viuen entre noltros, em pogut observar que tenen gust i paciència amb aquestes animes: a sa doctrina els diumenges acut a l'església nna niarada d'infants que assemblen ploguts, tants n'hi há, les mostren sa doctrina i perque no cansi los ho mesclen amb cançons, aquets darrers dies han tractat de durlos vora la mar per decantar los del bogiot carnavalesc incult i atrassat, estan fent obra a una casa amb un corral ben gran perque serveca de jugador i floc d'educació, etc. etc.

Alabam també i aplaudim de tot cor aquest projecte, aquesta obra, n'estam d'alegria que no porem pus.

Oh Deul que unes tals coses ens heu fet veure: merçes infinites vos siguin fetes i siguin elles auguri d'unes altres millors.

Dos serverins.

Son Servera, 15-III-919

De pel mon

El mon está ple d'embuis, diu l'adagi mallorquí i no sé si mai s'havia pogut aplicar millor qu'en el temps present. No hi ha ningú qui es servi n'ningú que balli en son so. Tot está desballestat i lo pitjor es que no se veu un remei p'en lloc, ni cap persona capás de posar-n'hi.

Tenim en estat de guerra: Madrid, Barcelona, Lérida i admirau vos-nel Mallorca amb les demés Balears. La metxa encesa al cap damunt d'Europa encara té i ses espines han arribat al cap de mes avall. En esclatar el pitó, quant ferá el tró formidable que pasará?

L'Ajuntament de Madrid va dimitir en plé, el de Barcelona te acordada també la seva dimisió, tot se revolta contra l'actual administració espanyola, si administració se pot dir del veurer-ne els problemes i no fer-ne cas, xerrarne moltes i no resoldrerne cap. Diuen qu'el Govern está preocupadíssim. Te motiu per estar-hi.

Els bolxeyquistes ja en fan de les seues devers Portugal. Son com els microbis de de la grippe qui fan la volta por tot i com ells, per allá avont passen fan estragos. Nació qui reb sa visita, ja se pot prepará per fer-se uns quants anys en terra. Il lo que costa després refer el camí perdut!

REGISTRE

NAIXEMENTS

JANER

- Dia 1. — Andreu Ferrer Pons.
- Dia 1. — Bartomeu Tous Esteva.
- Dia 2. — Gabriel Tous Amorós.
- Dia 4. — Francisca Gelebert y Martinez.
- Dia 4. — Juliá Esteva Lliteras.
- Dia 4. — Bárbara Alzamora Quetglas.
- Dia 6. — Josep Planissi Darder.
- Dia 12. — Manuel Garcia Miravet.
- Dia 12. — Lluçia Ginard Mestre.
- Dia 12. — Teresa Ginard Mestre.
- Dia 13. — Juan Negre Escanellas.

- Dia 19. — Francisca Arroni Rosselló.
- Dia 22. — Maria Nicolau Currach.
- Dia 23. — Antonia Esteve Pascual.
- Dia 22. — Cristofol Tauler Teuler.
- Dia 27 Barbara Sureda Masanet.

FEBRER

- Dia 1. — Sebastiá Masquida Estada.
- Dia 4. — Antoni Servera Ginard.
- Dia 4. — Antonina Bernad Lliteras.
- Dia 9. — Jaume Vives Vives.
- Dia 14. — Francisque Moragues.
- Dia 16. — Llorens Bisbal Ginard.
- Dia 16. — Margalida Massanet Moll.
- Dia 17. — Juan Amorós Esteva.

MARS

- Dia 2. — Maria Llaneras Gomila.
 - Dia 2. — Juan Amorós Mejer.
 - Dia 2. — Antoni Jaume Font.
 - Dia 7. — Antoni Pastor Gursach.
 - Dia 7. — Jifan Mascaró Morey.
 - Dia 8. — Elisabet Llaneras Mas.
 - Dia 12. — Antonia Amorós Cassellas.
- Resum: 18 nins i 13 nines. Total 31.

MATRIMONIS

Febrer 15. — Bartomeu Esteva Grau (a) Pansaola amb na Rosa Gil Sureda (a) de Cas Ferré Gil, Fadrins.

Dia 20. — Bartomeu Flaquer Ginart (a) Man gol viudo, amb na Bárbara Casellas Amorós (a) Mauxa fadrina.

Dia 26. — Gabriel Aguiló Aguiló, d'Inca am na Maria Fuster Fuster (a) de Ca'n Andreu Renxer, fadrins.

Dia 27 Sebastiá Miralles Florit amb na Catalina Cursach Carrió (a) Bossa, fadrins.

Mars 1. — Juan Tous Tous de Ca'n Canals amb N'Antonia Carrió Muntaner (a) Julianeta fadrins.

Dia 1. — Antoni Lliteras Pastor (a) Jesus, amb ne N'Antouia Gil Gil (a) Baúca.

Total 6.

MORTS

JANER

- Dia 7. — Andreu Tous Ginard (a) Canals, casat de 57 anys, de tuberculosi pulmonar.
- Dia 11. — Catalina Ferragut Juliá, casada 80 anys, debilitat senil
- Dia 13. — Maria Bosch Muntaner (a) Canejereta, fadrina, de 21 anys tuberculosi pulmonar.
- Dia 31. — Margalida Nadal Bosch, (a) Figuereta, fadrina 33 anys tuberculosi pulmonar.

FEBRER

- Dia 23. — Vine Torres Lliteras (a) Nouga de S. Pou, casada de 29 anys, de tuberculossi pulmonar.

MARS

- Dia 1. — Bartomeu Torres Gil (a) Princés, casat de 29 anys, cardiopatia.
 - Dia 1. — Jeroni Sunyer Sureda (a) Sunyer, fadrí de 29 anys, de tuberculossi pulmonar.
 - Dia 16. — Francesc Pujol (a) Pujol, viudo de 94 anys, de debilitat senil.
- Resumen 4 homos i 4 donas. Total 8.

AUBATS

JANER

- Dia 16. — Teresa Ginard Mestre.
- Dia 29. — Margalida Femenias Miguel.

FEBRER

- Dia 27. — Lluçia Ginard Mestre.
- Dia 29. — Antoni Cursach Gelebert.

MARS

- Dia 5. — Francisca Moragues Prohens.
- Total 5.

Moviment social

La nostra Caixa Rural desitjosa de treballar pel be d'Arta va nomenar una comisió perque estudias la manera de minvar o reduir el conflictes d'orde social que se presentaren o poren presentar dins el nostre poble i aquesta Comisió a principis d'aquets mes concretá amb un escrit que s'ha enviat a les persones interesades, el seu principal punt de mira. Diu així el document.

"Muy Sr. nuestro: Atenta esta Caja Rural al desarrollo de la Agricultura y a atomar en lo posible los transtornos sociales, ha resuelto invertir hasta la suma de docientas mil pesetas en la compra de fincas rústicas para luego venderlas en pequeñas parcelas.

Esta resolució no tiene por fin el lucro, asi es que a la Caja le será indiferente comprar y vender por su cuenta o vender en comisió por cuenta del propietario; en este ultimo caso podria la Caja hacerse cargo de los débitos pagandole su importe.

En ambos casos la Caja destinaria la mitad de sus beneficios a abaratar las compras que hagan sus socios.

La finca o fincas, igualmente las compraria la Caja a plazos que al contado.

Como la Caja no persigue otro fin que el de hacer muchos pequeños propietarios, si Vd. proyecta establecer por su propia cuenta alguna finca de importancia en pequeñas parcelas, le estimaremos se sirva indicárnoslo porque en tal caso podria sueder suspendiésemos nuestras gestiones.

La contestación puede dirigirse durante todo el presente mes al Director-Presidente de la Sociedad.

Una comisió pasará a entrevistarse con V. en el casa de recibir sus ofertas.

Igual carta dirigimos a todos los terratenientes de esta localidad.

En espera de que coadyuverá en la forma que estime conveniente a fin tan benéfico se suscriben de V. atton y s. s. q. s. m. b.

LA COMISION

Al mateix temps se nombrá una altre comisió perque dugui a la práctica l'acort pres en la darrera reunió colectiva de crear una Secció d'auxilis pels malalts.

El Sindicat Agricol nombrá també fa una mesada diferentes comisions encarregades d'estudiar els punts següents; Estudi de la "Confederación Nacional Católico Agraria", si es convenient la federació del Sindicat i propaganda. Compres i ventes en comu. Segurs del bestia. Pensions pels vells. Tenim bones impresions del treball d'aquestes comisions, les quals dins de poc temps presentarán els seus respectins estudis

Original a quarta plana

AJUNTAMENT

Sessió extraordinari de dia 1 de Janer de 191

Baix la presidència del Batle, acompanyat dels regidors senyors G. Carrió, B. Esteva, P. Llabrés, A. Femenias, J. Amorós i F. Picó del jutje municipal D. J. Sanxo i del sr. Rector Mossen G. Muntaner, se celebrà aquesta sessió per formar l'allistament dels mossos d'enguany, la llista dels quals fou publicada ja a LLEVANT.

Sessió ordinària de 2.ª convocatòria del 21 de Janer

Presidits pel Batle, els dos assistents senyors Femenias i Juan Caselles, celebraren aquesta sessió prenguent els següents acorts:

- 1.ª Aprovar després de llegida l'acta de l'anterior, i ratificar l'extraordinària celebrada el dia 13 per la formació del allistament.
 - 2.ª Autoritzar al senyor Secretari perquè compli plenya per l'estufa de la Sala i una altra per posar davall la taula dels escriptors, abonant el gasto del capit corresponent del vigent presupost.
 - 3.ª No haguent-se presentada cap reclamació contra la llista d'electors formada per l'elecció de compromissaris per Senador, s'acordà declararles definitives i amb tal caràcter publicarles en el Boll. Oficial.
 - 4.ª Concedir un mes de llicència al Batle per allunarse del terme i que durant aquest temps sigui substituït pel Batle segon.
- I no haguent-gi res mes per tractar s'aixeca la sessió.

Sessió ordinària de dia 26

amb la presidència del Batle segon D. A. Femenias, els regidors senyors J. Caselles, E. Espinosa, G. Carrió, P. Llabrés, B. Riera, B. Alzina celebraren sessió acordant lo següent:

- 1.ª Aprovar l'acte de l'anterior.
 - 2.ª Fer per administració els treballs necessaris per transformar el portal en bateó i el balcó en portal, que donen a n el pati de la Sala, a fi de que la taula dels escriptors pugui colocalse en lloc on hi hagi claror a bastament i no tengui corrent d'aire.
 - 3.ª Que passi a la comissió d'obres el projecte de frontis de la casa de nova planta que en el carrer de A. Blanes Juan desitja construir en Juan Perelló M. del.
 - 4.ª Autoritzar el Secretari perquè compri algun material que fa falta per atendre a les operacions de quintas.
- I no haguent-gi res mes per tractar s'aixeca la sessió.

Sessió extraordinari de dia 26

Reunits baix la presidència de D. A. Femenias als regidors G. Carrió, M. Morey, B. Esteva, P. Llabrés, J. Amorós i F. Picó celebraren aquesta sessió al objecte de rectificar l'allistament de mossos concurrents al camp de l'any corrent i a l'hora de les 11 senyalada en l'edict publicat oportunament, amb totes les formalitats de la llei, acordant escluir el mossos Cristofol Sureda Espinosa per estar inscritat en l'allistament de la ciutat.

I no haguent-gi res mes per tractar s'aixeca la sessió.

(Continuaré)

CRÒNiques

DE LA NOSTRA

METEOLOGIA—Com sol fer en aquest temps els canvis de temperatura han estat rítmics. De vint i cent passaven a poques hores a tres i a quatre. Aixó molts de dies. En els últims quinze a mes variada, ha fet un canvi de temperatura i una veritable onada de calor cada dolenta pels serbs.

Per donar sortida al estens original venim a plana d'auncis y deixam pel número pròxim els originals següents: *Ajuntament de la Seu de Mallorca—Nueva luz* (poesia)—*La plantació de ls arbres*.

bon any. Hi havia faveres que necessitaven aigo, i aquestes darreres plugues les han fet alsar s'ui. La gent se dona amb tota son delit a les feines de la temporada.

MESTRANOVA—Es estada nombrada mestra nacional interina de la 1.ª escola de nines que deixa vacanta la mestra Sancho, la senyoreta D.ª Josepa Torrens, natural de Palma, que prengué possessori el dia 1 d'aquest mes.

Li desitjam felix estada en la nostra vila.

VISITA D'INSPECCIO—Ha vengut a passar la revista anual ordinària a totes les escoles de 1.ª ensenyansa de la comarca llewantina l'inspector D. Manuel Rueda.

PE'L SR. GOVERNADOR—A la bahia d'Alcudia, dies passats cridava l'atenció una gran barca que, un dia era davant Pollensa i altres davant Alcudia. La gent d'aquelles costes, que per qualca cosa es mal intencionada, creu que aquella barca s'anava umplint poc a poc de géneros dels qui després mos fan falta, aprofitant la feina de petites barques durant la nit. Podria el Sr. Governador aclarir i en cas de falta castigar, lo que hi hagi amb aquesta barca, que cridava l'atenció dins la bahia d'Alcudia?

SANITAT—La setmana passada se presentà un cas de garrotillo (diferia) pel qual, g. a. D. no ha tengut cap mala consecuencia degut on els treballs del metje D. S. Blanes i a les disposicions de l'autoritat.

Lo que segueix extinguentse és la cucuruxa (tos-farina) però se presentà molt benigna, d'altres mals, casi no n'hi ha. Deu fassa que duri molt de temps la bona sanitat.

FERRO-CARRIL—Segueixen adelantant les obres de l'estació del ferro-carril a Na Pati. L'edifici estació, d'estil modern catà casi a punt de cubrir i les parets del magatzem de vora sa carretera vella están a mitjan-lloc. Els camins laterals pel moviment dels carros ja estan cuberts d'esquerdatins devora l'estació i s'han omplits els seus costats d'arbres d'ombra. Però el punt deperill de davant el Corté de la G. C. no s'hadesentencare.

OPOSICIONS—Les han fetes per una plassa de canonge en la nostra Seu, els nostres benvolguts amics Mossen Gabriel Muntaner, Rector i Mossen Francesc Esteva Blanes, Fiscal eclesiàstic.

SOCIALISME—La manifestació projectada pels socialistes, no tengué lloch per haver concedit, el Batle, ajudat pels propietaris, lo que se demanava. I ara, fins a un'altra perquè els d'aquí fan lo que les fan fer eis qui de dalt les menen.

CASALS PERBES—A principi de març, nos enlaren com es costum fa alguns anys, una parada de cavalls per la reproducció, propietat del l'etat, sembla que fins ara dona bon resultat aquesta parada, establida com l'any passat a la mateixa casa del carrer de Palma.

PLUGUES—A consecuencia dels respectius canvis de temperatura hi ha un bon vent de plugues d'ara en ara. Cada any son molt bona ventura que totes les plantes s'acabin a temps.

MORIBUNDIA—Es molt fe nota l'escassa mortalitat que a fins eis primers mesos d'enguany. Aunq se pot veure p'el registre en dos mesos i mit no hi ha hagut mes que

vuit mort grans i cinc petits, quant aquests dos anys passats en el mateix temps hi hagueren dos difunts grans, l'any 1917 i 17 l'any 1918. Llástima però que'l contingent de tuberculosos sigui tant gran.

DE SON SERVERA

Tenim per predicador de corema a D. Pere Santandreu, vicari de San Llorens. Tan eis diumenges com eis dies feners, acut molta gent a n'es sermó, i aixó es lo qui val.

Els dijous vespre el nostro Rector dona una conferencia apologética tenguent per auditori, solsament homos. Sa de dijous que fonc sa primera, va esser molt concorreguda i la gent se va animá.

Atenent a que le cosa s'embruta, hem arreglat una junta d'homos que s' cuidarà de que mai mos faltin «Subsistencies». Noltros Servens estam per lo positiu.

Dilluns passat comensaren altre volta ses obres de l'esglesia nova.

NECROLOGIQUES

A St. Llorens d' Cardesar, nuntiatillo ma de curia, esposa del nostro amich D. Salvador Gual, emmarca loy q'ha de del ferrocarril en construcció exsecretaria d'aquell Ajuntament Rébiga d'expressió del nostro més sincer condol.

A la mateixa vila, morí també Sor. Apolonia Negra, relligiosa de la caritat, natural d'Artá que nomia en el mon Maria Negre (a) Mondoya. Sufri amb resignació desan a la cruel i llarga malaltia que la duigué a la mort. Deu l'haja rebuda en son s i doni a sa familia i a ses germanes en relligió molts d'anys de vida per pregar per la seva ánima.

Tambe morí a la nostra vila el dia 5 d'aquest mes, la nineta Francisca Moragues Prohens filla del nostro bon amic D. Pere Moragues i de Arcas. Encara no contava un mes de vida. L'acompanyada fou molt concorreguda. Rébiga ell l'sa familia l'expressió del nostro sentimen.

NOTA

Per donar sortida al estens original venim a plana d'auncis y deixam pel número pròxim els originals següents: *Ajuntament de la Seu de Mallorca—Nueva luz* (poesia)—*La plantació de ls arbres*.